

وزارت کشور
استانداری زنجان
معاونت برنامه ریزی

مجموعه اسناد توسعه (اسناد پایه)

سند ملی توسعه استان زنجان
مصوب هیأت وزیران (۲۵۷۹۸/ت/۳۳۱۱۱ هـ مورخ ۱۳۸۴/۵/۹)

بهار ۱۳۸۸

عنوان: مجموعه اسناد توسعه (اسناد پایه)
تهیه و تنظیم: معاونت برنامه‌ریزی استانداری زنجان (دفتر برنامه‌ریزی و بودجه)
کارشناس مجری: مهرداد بهرامی، احمد خداوردی
ناشر: استانداری زنجان (معاونت برنامه‌ریزی)
تاریخ انتشار: بهار ۱۳۸۸ تیراژ: ۴۰ فروست: ۴۸۱
آدرس: زنجان، بلوار دارالقرآن، معاونت برنامه‌ریزی استانداری
تلفن: ۰۲۴۱ - ۴۱۴۱
دورنگار: ۰۲۴۱-۴۱۴۲۳۸۳ کد پستی: ۴۵۱۳۸۶۹۹۹۸
پست الکترونیکی: info@ostandari-zn.ir
سایت اینترنتی: WWW.ostandari-zn.ir

تمام حقوق این اثر متعلق به معاونت برنامه‌ریزی استانداری زنجان می‌باشد.

سند ملی توسعه استان زنجان

مصوب هیأت وزیران (۲۵۷۹۸/ت/۳۳۱۱۱ هـ مورخ ۱۳۸۴/۵/۹)

سند ملی توسعه استان یکی از اسناد ملی تعریف شده در ماده ۱۵۵ قانون برنامه چهارم توسعه می‌باشد که رویکرد توسعه استان را در طول حداقل دو برنامه توسعه مشخص می‌نماید.

این سند حاوی اصلی‌ترین قابلیت‌ها و عمده‌ترین تنگناهای توسعه استان بوده و با ارائه اصلی‌ترین مسائل و اهداف بلندمدت توسعه، راهبردهای بلندمدت توسعه استان را مشخص می‌نماید.

سند ملی توسعه استان زنجان که در ادامه ارائه شده است پس از طی مراحل قانونی به تصویب هیأت محترم وزیران رسیده و جهت اجرا ابلاغ گردیده است.

الف - اصلی‌ترین قابلیت‌های توسعه

۱- بهره‌مندی از موقعیت مکانی و جغرافیائی ممتاز به عنوان گلوگاه متصل کننده غرب و شمالغرب کشور با شمال با توجه به استقرار در کریدور شمال-جنوب و واقع شدن در محدوده شعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران

۲- وجود زیرساخت‌های صنعتی تجهیز شده در مقیاس ملی و منطقه‌ای و توان جذب سرریزهای صنعتی تهران

۳- برخورداری از تنوع اقلیمی و پتانسیل مطلوب (آب و خاک) در کشت و تولید محصولات زراعی-باغی

۴- برخورداری از پتانسیل بالای آب‌های سطحی

۵- وجود ذخایر و منابع قابل توجه سرب و روی و کانی‌های غیرفلزی

۶- نزدیکی به عمده‌ترین کانون‌های جمعیتی و قطب‌های صنعتی و وجود بازار مصرف برای محصولات کشاورزی و صنعتی استان

۷- برخورداری از زمینه‌های مناسب فرهنگی و جاذبه‌های گردشگری تاریخی، طبیعی و اکوتوریسم

۸- بهره‌مندی از شبکه ارتباطی تجهیز شده در محور ترانزیت

- ۹- زمینه گسترش خدمات بازرگانی با تأکید بر ترانزیت، تخلیه و باز توزیع کالا
- ۱۰- وجود مراکز دانشگاهی متعدد و احراز قطب علمی در رشته فیزیک
- ۱۱- وجود زمینه‌های قانونی برای توسعه ورزش، نگرش مثبت جامعه به فعالیتهای ورزشی، گرایش بخش خصوصی و تشکلهای داوطلب غیردولتی (NGO) به سرمایه‌گذاری و خدمات رسانی در توسعه ورزش

ب - عمده‌ترین تنگناها و محدودیت‌های توسعه

- ۱- محدودیت منابع مالی بخش خصوصی استان جهت سرمایه‌گذاری و بهره‌گیری از ظرفیت‌های استفاده نشده تولیدی
- ۲- کوچک مقیاس بودن تولید در بخش کشاورزی و ضعف مکانیزاسیون و کافی نبودن مراکز نگهداری محصولات زراعی و باغی
- ۳- شیب زیاد اراضی در بیش از نیمی از قلمرو استان
- ۴- کافی نبودن تأسیسات مهار و بهره‌برداری از منابع آب‌های سطحی
- ۵- ضعف خدمات برتر و خدمات پشتیبان تولید
- ۶- ضعف شبکه‌های ارتباطی درون استانی و بین منطقه‌ای
- ۷- ضعف زیربناها و تأسیسات خدماتی کانون‌های برخوردار از جاذبه‌های توریستی
- ۸- وابستگی شدید منابع مالی بخش ورزش به درآمدهای عمومی

ج - اصلی‌ترین مسائل

- ۱- عدم انتشار توسعه‌یافتگی در سطح استان و گسترش خطی آن در امتداد جاده ترانزیت
- ۲- توسعه‌یافتگی اندک بخش صنعت و معدن با وجود قابلیت‌های طبیعی و اجتماعی و ظرفیت‌های زیربنایی موجود
- ۳- پیوند ضعیف درون‌بخشی و بین‌بخشی در فعالیتهای صنعتی و کشاورزی
- ۴- تطابق نامناسب بین منابع آب‌های سطحی و خاک و بیابان منفی آب‌های زیرزمینی در شرق استان

- ۵- خروج سرمایه‌های انسانی و مالی از استان
- ۶- پائین بودن بهره‌وری تولید در بخش کشاورزی
- ۷- کافی نبودن سرمایه‌گذاری‌های لازم برای بهره‌گیری مطلوب از جاذبه‌های گردشگری استان
- ۸- ضعف تعامل مؤثر اقتصادی مرکز استان با برخی از نواحی استان و استان‌های همجوار
- ۹- پائین بودن شاخص‌های توسعه انسانی، فرهنگی و هنری و اقتصادی
- ۱۰- فقدان نظام شناسایی استعدادهای ورزشی

د- اهداف بلندمدت

با توجه به قابلیت‌ها و تنگناها توسعه استان بر پایه توسعه هماهنگ بخش‌های کشاورزی، صنعت و معدن و خدمات بازرگانی و گردشگری استوار خواهد بود. بدین ترتیب اهداف بلندمدت توسعه استان عبارتند از:

- ۱- توسعه صنعتی و معدنی استان متناسب با ظرفیت‌ها و قابلیت‌های استان و ارتقاء نقش و جایگاه آن در اقتصاد ملی با حفظ تعادل در محیط زیست
- ۲- بهره‌برداری مطلوب از آب‌های سطحی با رعایت حقوق ذینفعان حوزه آبریز و تقویت منابع آب‌های زیرزمینی با اولویت آبخوان‌های با بیلان منفی
- ۳- حفظ و احیا و بهره‌برداری بهینه از منابع طبیعی استان
- ۴- گسترش اراضی آبی کشاورزی، ارتقاء فن‌آوری و نوین‌سازی فعالیت‌های این بخش و توسعه دامداری‌های صنعتی و مجتمع‌های آبریز پروری
- ۵- ارتقاء شاخص‌های توسعه انسانی متناسب با مقتضیات و قابلیت‌های استان
- ۶- ساماندهی نظام مراکز زیست و فعالیت، نظام خدمات‌رسانی و تقویت پیوندهای درون استانی
- ۷- اعتلای معرفت دینی، ارزش‌های فرهنگی و ویژگی‌های هویتی استان و گسترش تعاملات اقتصادی و فرهنگی با استان‌های همجوار
- ۸- تقویت و تجهیز تأسیسات و امکانات زیربنایی در راستای فعالیت‌های محوری و اولویت‌دار در توسعه استان و تأکید بر فناوری اطلاعات و ارتباطات

- ۹- افزایش نقش بخش خصوصی و نظام بانکی در گسترش فعالیت‌های اقتصادی با توجه به قابلیت‌های استان
- ۱۰- توسعه فعالیتهای بازرگانی با تاکید بر خدمات بازرگانی نوین با توجه به موقعیت جغرافیائی (مزیت مکانی) استان
- ۱۱- توسعه ظرفیتهای گردشگری استان با سطوح عملکرد استانی، ملی و فراملی
- ۱۲- نهادینه سازی بهره وری و افزایش آن در بخشهای اقتصادی و عوامل تولید
- ۱۳- ارتقاء نقش ورزش در تأمین سلامت جسمی و روحی و تقویت توانمندیهای افراد و گروه‌های اجتماعی
- ۱۴- دست یابی به هدف‌های توسعه هزاره (M.D.G) در استان
- ۱۵- توانمندسازی بخش تعاونی برای ایفای فعالیت‌های گسترده و اداره بنگاه‌های اقتصادی بزرگ
- ۱۶- توسعه نقش و جایگاه زنان در سطوح تصمیم سازی و تصمیم گیری استان

هـ - راهبردهای بلندمدت توسعه

- ۱- ایجاد خوشه‌های صنعتی با تاکید بر صنایع متالوژی، نساجی، ذوب فلزات و صنایع مرتبط با انرژی و قطعه‌سازی و ماشین‌آلات و توسعه صنایع شیمیایی و پتروشیمی، صنایع تبدیلی، تکمیلی، غذایی، فلزی، خودروسازی، برق و الکترونیک
- ۲- ایجاد زمینه مناسب جهت افزایش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی اعم از داخلی و خارجی در توسعه استان
- ۳- ایجاد و توسعه واحدهای صنعتی فراوری مواد معدنی
- ۴- مهار و بهره‌برداری از منابع غنی آب‌های سطحی با رعایت حقوق تام ذینفعان حوزه آبریز و هماهنگ با نیازهای پایین دست و در چارچوب ظرفیت حوضه آبریز و حفاظت و بهره‌برداری متعادل و مجاز از منابع آب‌های زیرزمینی
- ۵- یکپارچه‌سازی اراضی و تبدیل اراضی دیم به آبی مکانیزه در چارچوب نظام تخصیص منابع آب در حوضه آبریز و در نظر گرفتن نیازهای پایین دست، توسعه باغداری با تاکید بر زیتون، انگور و سیب، توسعه فعالیت‌های آبرزی پروری و تبدیل دامداری‌های سنتی به صنعتی

- ۶- ایجاد و توسعه امکانات و خدمات نوین بازرگانی به منظور بهره‌گیری از مزیت‌های تولیدی و فضایی استان
- ۷- ایجاد و توسعه زیرساخت‌های گردشگری و تجهیز کانون‌های تفریحی و سیاحتی در عرصه‌های گردشگری استان
- ۸- تقویت مراکز آموزش عالی استان در جهت تمرکززدائی دوره‌های کارشناسی دانشگاه‌های تهران و توسعه تحصیلات تکمیلی و مراکز تحقیقاتی و فناوری اطلاعات و ارتباطات
- ۹- ارتقاء شاخص‌های بهداشتی و درمانی، آموزشی، فرهنگی و گذران اوقات فراغت
- ۱۰- تمهید زمینه‌های لازم جهت دستیابی به نظام متعادل سلسه مراتب شهری و روستائی و ارتقاء سطح خدمات برتر در شهر زنجان و تجهیز کانون‌های شهری به خدمات پشتیبان تولید
- ۱۱- گسترش شبکه‌های خطوط انتقال انرژی متناسب با توزیع جمعیت و فعالیت
- ۱۲- توسعه، تقویت و بهسازی شبکه‌های ارتباطی استان با استان‌های همجوار به منظور گسترش پیوندهای اقتصادی درون استانی و بین منطقه‌ای و بهره‌گیری از وضعیت ممتاز استان در تسریع ارتباطات غرب و شمال غرب با مناطق شمالی کشور
- ۱۳- اجرای طرح‌های زیست محیطی در نقاط و مناطق بحرانی و صیانت از منابع طبیعی استان
- ۱۴- استفاده از انرژی باد برای تولید برق
- ۱۵- ایجاد ساز و کارهای لازم و حمایت از افزایش بهره‌وری در بخش‌های اقتصادی و عوامل تولید
- ۱۶- گسترش ورزش‌های پرورشی، همگانی، تفریحی، قهرمانی و حرفه‌ای در استان
- ۱۷- ریشه‌کنی فقر شدید و گرسنگی و بهره‌مندی همگانی از مواهب توسعه اقتصادی و اجتماعی
- ۱۸- دستیابی همگانی به آموزش ابتدایی و ترویج و بهبود برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان
- ۱۹- کاهش مرگ و میر مادران و کودکان
- ۲۰- مبارزه با بیماری‌های عمده (ایدز / H.I.V، سل، مالاریا و ...)
- ۲۱- حمایت مؤثر از تشکیل و توسعه تعاونی‌ها و ایجاد و گسترش شهرک‌ها و مجتمع‌های تعاونی
- ۲۲- بسترسازی برای افزایش مشارکت اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی زنان در روند توسعه

-
- ۲۳- نهادینه کردن رویکرد مدیریت عرضه و تقاضا و افزایش سطح آگاهی عمومی در مدیریت بهینه مصرف آب
- ۲۴- ایجاد زمینه‌های لازم برای جلب مشارکت مردمی و بخش خصوصی در بهره‌برداری و مدیریت آب
- ۲۵- گسترش پوشش بیمه‌های اجتماعی و کاهش تلفات انسانی در اثر حوادث

شاخص‌های هدف کمی در برنامه چهارم استان زنجان

ردیف	شاخص‌های هدف	واحد اندازه‌گیری	سال ۱۳۸۳	سال ۱۳۸۸
۱	نرخ رشد جمعیت	درصد	۱,۵۲	۱,۲۷
۲	نسبت شهرنشینی از کل جمعیت	درصد	۵۶,۷۹	۶۱,۰۲
۳	نرخ بیکاری	درصد	۱۱,۷	۸,۷
۴	نسبت بهره‌برداری (برداشت) از منابع آب سطحی به کل حجم آبهای قابل تجدید شونده	درصد	۵۷	۶۵
۵	نسبت بهره‌برداری (برداشت) از منابع آب زیرزمینی به کل حجم آبهای قابل تجدید و استحصال زیرزمینی	درصد	۹۵	۹۲
۶	نسبت آب قابل تنظیم به آب تجدید شونده	درصد	۴,۱	۱۸,۰۴
۷	نسبت حجم مخزن به آب تجدید شونده	درصد	۴,۱	۳۳,۵۷
۸	کل تولید محصولات زراعی در سال افق	هزار تن	-	۱۲۷۴
۹	کل تولید محصولات باغی در سال افق	هزار تن	-	۳۶۵
۱۰	تولید محصولات دامی در سال افق	هزار تن	-	۲۲۲
۱۱	سهم بخش کشاورزی در تولید ناخالص داخلی استان	درصد	۲۰,۷	۱۸,۳
۱۲	سهم بخش کشاورزی در اشتغال استان	درصد	۲۹,۹	۲۵,۹
۱۳	سهم بخش صنعت و معدن در تولید ناخالص داخلی استان	درصد	۲۱,۶	۲۳,۵
۱۴	سهم بخش صنعت و معدن در اشتغال استان	درصد	۲۳,۷	۲۶,۷
۱۵	نسبت مساحت مناطق تحت کنترل محیط‌زیستی به کل مساحت استان	درصد	۱۹,۳	۳۰
۱۶	ارزش سالانه صادرات غیر نفتی	میلیارد ریال	۱۱۴۲	۲۱۷۹
۱۷	نسبت جمعیت باسواد ۶ ساله و بالاتر به کل جمعیت ۶ ساله و بالاتر	درصد	۸۰,۲۵	۸۱,۵
۱۸	پوشش تحصیلی جمعیت ۱۸ - ۶ ساله	درصد	۸۳,۴	۸۶,۱
۱۹	نسبت دانشجو به یکصد هزار نفر جمعیت	نفر	۳۶۰۰	۷۰۰۰

شاخص‌های هدف کمی در برنامه چهارم استان زنجان (دنباله)

ردیف	شاخص‌های هدف	واحد اندازه‌گیری	سال ۱۳۸۳	سال ۱۳۸۸
۲۰	تعداد موسسات، مراکز، کانونهای فرهنگی و هنری، و اردوگاه‌های پرورش کودکان و نوجوانان و جوانان	عدد	۶۶۵	۱۴۰۷
۲۱	تعداد مراکز، کانونها، قطب‌های جهانگردی تجهیز شده، بناهای مهم تاریخی و فرهنگی تعمیر و ساماندهی حریم شده	عدد	۲۲	۵۲
۲۲	سرانه فضاهای ورزشی (سرپوشیده و باز) در کل جمعیت	متر مربع	۰,۱۹۳	۰,۲۶۳
۲۳	تعداد مراکز ملی، قطب‌های پژوهشی، پارک‌ها و مراکز رشد علم و فناوری	عدد	۵	۱۰
۲۴	نسبت ساختمان‌های با مصالح بادوام به کل ساختمان‌ها	درصد	۴۹,۴	۵۵,۸
۲۵	تولید سالانه مسکن به ازای هر هزار نفر جمعیت	واحد مسکونی	۲۱۷	۲۳۰
۲۶	ضریب نفوذ تلفن ثابت	درصد	۱۹,۷	۴۵
۲۷	ضریب نفوذ تلفن همراه	درصد	۴	۳۰
۲۸	ضریب نفوذ اینترنت	درصد	۵,۳۱	۱۶,۰۶
۲۹	تعداد مشترکین گاز طبیعی	مشترک	۱۰۴۱۴۷	۱۳۲۵۴۷
۳۰	ظرفیت عملی نیروگاههای تولید برق	مگاوات	۰	۱۱۶۰
۳۱	نسبت تعداد تشکل‌ها و نهادهای مدنی برای هر یکصد هزار نفر جمعیت	عدد	۸,۱	۱۸,۱
۳۲	نسبت طول راه‌های روستایی آسفالت‌ه به کل طول راه‌های روستایی	درصد	۴۰	۵۸
۳۳	نسبت طول راه‌های فرعی آسفالت‌ه به کل طول راه‌های فرعی	درصد	۷۷	۱۰۰
۳۴	رفع نقاط حادثه‌خیزی در جاده‌ها	درصد	۲۴	۱۰۰
۳۵	نسبت برخورداری جمعیت (شهری و روستایی) از برق	درصد	۹۹,۵	۹۹,۵
۳۶	گسترش پوشش بیمه‌های اجتماعی (نسبت بیمه‌شدگان اصلی به جمعیت فعال)	درصد	۳۱,۴۶	۴۵
۳۷	شیوع کم‌وزنی متوسط و شدید در کودکان زیر پنج سال (شهری)	درصد	۱۰,۱	۶
۳۸	شیوع کم‌وزنی متوسط و شدید در کودکان زیر پنج سال (روستایی)	درصد	۱۴	۷
۳۹	کاهش (به نصف رسانیدن) تعداد سوانح و حوادث حمل‌ونقل	مورد	۱۴۱۱	۵۰۰
۴۰	میزان بی‌سوادی در زنان همسر دار ۱۰ تا ۴۹ ساله (شهری)	درصد	۲۶	۱۱

شاخص‌های هدف کمی در برنامه چهارم استان زنجان (دنباله)

سال ۱۳۸۸	سال ۱۳۸۳	واحد اندازه‌گیری	شاخص‌های هدف	ردیف
۲۶	۵۵,۱	درصد	میزان بی‌سوادی در زنان همسر دار ۱۰ تا ۴۹ ساله (روستایی)	۴۱
۷۰	۶۵,۸	سال	امید به زندگی در بدو تولد	۴۲
۰,۷۲	۰,۶۴۹	میزان	شاخص توسعه انسانی (HDI)	۴۳
۵۵۰	۲۸۸,۶	میزان	شاخص رفاه اجتماعی	۴۴
۱۱	۲۰,۴	درصد	جمعیت زیر خط فقر نسبی	۴۵
۱۴	۱۶	برابر	نسبت هزینه دهک ثروتمندترین به دهک فقیرترین خانواده‌ها (شهری)	۴۶
۱۳	۱۵	برابر	نسبت هزینه دهک ثروتمندترین به دهک فقیرترین خانواده‌ها (روستایی)	۴۷
۵	۹,۳۵	برابر	نسبت هزینه دو دهک ثروتمندترین به دو دهک فقیرترین خانواده‌ها	۴۸
۸۰	۷۳,۳	درصد	نسبت هزینه غیرخوراکی به کل هزینه‌های خانوار (شهری)	۴۹
۶۸	۵۷	درصد	نسبت هزینه غیرخوراکی به کل هزینه‌های خانوار (روستایی)	۵۰
۱,۱	۲,۵	درصد	نسبت جمعیت دارای هزینه‌های درمانی بیش از ۴۰ درصد هزینه خانوار (هزینه‌های کمرشکن درمانی)	۵۱

شاخص‌های هدف کمی در برنامه چهارم استان زنجان (دنباله)

ردیف	شاخص‌های هدف	واحد اندازه‌گیری	طی برنامه (۸۸-۱۳۸۳)
۵۲	کاهش تعداد کارکنان دولت	درصد	۵
۵۳	افزایش تعداد واحدهای دولتی اداره گردیده به روش قیمت تمام‌شده	درصد	۵۰
۵۴	حجم تصدی‌های اجتماعی، فرهنگی واگذار شده به بخش غیردولتی	درصد	۱۵
۵۵	نسبت برخورداری دستگاه‌های دولتی از امکانات اینترنتی	درصد	۱۰۰
۵۶	متوسط سرانه آموزش سالانه مدیران و کارکنان دولت	ساعت	۴۰
۵۷	کاهش در جمعیتی که حداقل انرژی غذایی لازم را دریافت نمی‌کنند	درصد	۲۵
۵۸	نرخ ثبت نام خالص در مدارس ابتدایی	درصد	۹۸,۵
۵۹	نسبت دختران به پسران در سطوح تحصیلی	درصد	۹۷
۶۰	کاهش در نرخ مرگ و میر کودکان زیر پنج سال در هزار تولد زنده	درصد	۳۰
۶۱	کاهش در نرخ مرگ و میر مادران در یکصد هزار تولد زنده	درصد	۴۰
۶۲	کاهش در موارد جدید ابتلا به ایدز / HIV	درصد	۵۰
۶۳	افزایش درصد جمعیت تحت پوشش آب شهری	درصد	۵,۴
۶۴	افزایش درصد جمعیت تحت پوشش فاضلاب شهری	درصد	۳۴,۳
۶۵	افزایش شاخص بهره‌مندی از آب آشامیدنی روستایی	درصد	۲۷,۷
۶۶	افزایش شاخص جمعیت تحت پوشش فاضلاب روستایی	درصد	۶,۲
۶۷	سطح توسعه، اصلاح و جایگزینی باغات	هزار هکتار	۱۴
۶۸	عملیات آبخیزداری	هزار هکتار	۳۶۲
۶۹	عملیات آب و خاک	هزار هکتار	۴۲
۷۰	متوسط افزایش اشتغال سالانه	نفر	۱۲۹۵۴
۷۱	نرخ رشد سالانه ارزش افزوده کلیه فعالیتهای اقتصادی	درصد	۸,۹
۷۲	سهم سرمایه‌گذاری مورد نیاز از کل کشور	درصد	۰,۸۷
۷۳	نرخ رشد سالانه بهره‌وری سرمایه	درصد	۱,۹
۷۴	نرخ رشد سالانه بهره‌وری نیروی کار	درصد	۴,۷

* بند ۷۲ در مصوبه سند ملی فرابخشی توسعه اشتغال و سرمایه‌گذاری به رقم ۱/۰۴ درصد تغییر یافته است.